

Calamiteitenplan Waterschap Rijn en IJssel

CONCEPT

opgesteld door:	Martin Nieuwenhuis
vastgesteld door:	College van Dijkgraaf en Heemraden
vastgesteld op:	31 maart 2015
status:	Concept

Inhoud	Bladzijde
1 Inleiding	3
1.1 Kader, doel en doelgroep	3
1.2 Uitgangspunten	3
1.3 Afbakening	4
2 Risicoanalyse	4
2.1 Omschrijving	4
2.2 Overzicht	5
3 Opschaling en fasering	6
3.2 Organisatie van melding, alarmering en opschaling	7
3.3 De relatie met de GRIP fasering	7
3.4 Afschalen en nafase	8
4 Calamiteitenorganisatie en werkwijze	8
4.1 Opbouw en taakverdeling	8
4.2 Teams, rollen en taken	9
4.3 Schema van de calamiteitenorganisatie	10
4.4 Werkwijze van het veld en de teams	10
5 Bijzondere bevoegdheden	11
6 Netwerk	12
6.1 Algemene en functionele keten	12
6.2 De liaisons in de veiligheidsregio's	13
6.3 Informeren, waarschuwen en alarmeren	14
7 Borging	14
7.1 Visie en doelstellingen	14
7.2 Het zorgsysteem voor crisisbeheersing	14
7.3 Borging	15
Bijlage 1 Overzicht beheergebied Waterschap Rijn en IJssel	17
Bijlage 2 Afkortingenlijst	18

Bijlage 1 Overzichtskartaat beheergebied Waterschap Rijn en IJssel

Bijlage 2 Afkortingenlijst

1 Inleiding

1.1 Kader, doel en doelgroep

Waterschap Rijn en IJssel is beheerder van waterstaatswerken. Er zijn omstandigheden die het functioneren van waterstaatswerken ernstig in gevaar brengen. Dat zijn zogeheten water gerelateerde calamiteiten. Waterschap Rijn en IJssel treedt op bij calamiteiten om de schadelijke gevolgen te voorkomen of te beperken. Dat is calamiteitenbestrijding. Artikel 5.29 van de Waterwet verplicht het dagelijks bestuur van het waterschap om een plan vast te stellen waarin staat hoe het waterschap calamiteiten bestrijdt.

Dit calamiteitenplan biedt een kader voor het optreden van Waterschap Rijn en IJssel bij calamiteiten. Het doel van dit plan is tweeledig:

1. Op hoofdlijnen vastleggen hoe het waterschap zich organiseert en hoe het waterschap optreedt bij calamiteiten;
2. Betrokken medewerkers, bestuurders en netwerkpartners daarover informeren.

Het calamiteitenplan is bestemd voor de leden van de calamiteitenorganisatie en de netwerkpartners.

Bij het opstellen van dit calamiteitenplan is rekening gehouden met de crisisplannen van de betrokken veiligheidsregio's, de calamiteitenplannen van andere betrokken waterbeheerders en relevante landelijke planvorming.

1.2 Uitgangspunten

Voor de calamiteitenorganisatie van Waterschap Rijn en IJssel gelden de volgende uitgangspunten:

- De calamiteitenorganisatie is een afgeleide van de normale organisatie. De teams van de calamiteitenorganisatie representeren de hiërarchische niveaus van het waterschap;
- Bij een calamiteit kantelt de organisatie en worden, afhankelijk van de ernst en omvang, één of meer delen van de calamiteitenorganisatie actief. Dit heet opschalen;
- Bij opschaling heeft de calamiteitenbestrijding prioriteit boven de normale werkzaamheden;
- Medewerkers zijn verplicht om deel te nemen aan de calamiteitenorganisatie;
- In het functieboek van Waterschap Rijn en IJssel staan voor alle functies de competenties beschreven. De rollen in de calamiteitenorganisatie sluiten zoveel mogelijk aan op de normale functies;
- Voor de continuïteit van de calamiteitenbestrijding is er een meervoudige bezetting van teams en rollen.

Uitgangspunten voor de calamiteitenbestrijding zijn:

- De calamiteitenbestrijding bouwt voort op de dagelijkse praktijk. De activiteiten van de leden van de calamiteitenorganisatie liggen in het verlengde van hun dagelijkse werkzaamheden, evenals hun contacten met netwerkpartners;
- Bij de calamiteitenbestrijding ligt de focus van het waterschap op het goed functioneren van de beheerde waterstaatswerken;
- Veiligheidsregio's zijn belast met het voorbereiden op en het organiseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing en daardoor de belangrijkste netwerkpartner van het waterschap;
- Er is een scheiding tussen uitvoering en beleid. Medewerkers in het veld bestrijden de calamiteit met maatregelen, medewerkers op kantoor bedenken en organiseren oplossingen en ondersteuning voor het bestrijden van de calamiteit;
- Het beeld over de calamiteitenbestrijding bij het publiek is van invloed op het imago van het waterschap. Met crisiscommunicatie beoogt Waterschap Rijn en IJssel een juist beeld van de calamiteit naar buiten te brengen;
- Als een veiligheidsregio betrokken is, verzorgt die de crisiscommunicatie voor publiek en media en levert Waterschap Rijn en IJssel een inhoudelijke bijdrage.

1.3 Afbakening

Dit plan gaat over het bestrijden van water gerelateerde calamiteiten. Dit plan betreft niet het bestrijden van crises en rampen. Een crisis is een situatie waarin een vitaal belang van de samenleving wordt aangetast. Een ramp is een zwaar ongeval of andere gebeurtenis waarbij het leven en de gezondheid van veel personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate zijn geschaad of worden bedreigd. Veiligheidsregio's en gemeenten zijn daar verantwoordelijk voor. Indien bij een calamiteit de vitale belangen, het leven en de gezondheid van personen, het milieu of grote materiële belangen in het geding zijn, waarschuwt of alarmeert het waterschap de veiligheidsregio.

Dit plan betreft ook niet het bestrijden van incidenten. Incidenten voor het waterschap zijn ongewenste gebeurtenissen die de medewerkers van het waterschap binnen het dagelijkse werk oplossen. Hierbij is het niet nodig om een beroep te doen op de calamiteitenorganisatie.

In dit plan staat op welke risico's het waterschap zich voorbereidt, hoe het zich organiseert tijdens calamiteiten en hoe het daarbij samenwerkt met netwerkpartners. Naast dit calamiteitenplan heeft Waterschap Rijn en IJssel nog 5 calamiteitenbestrijdingsplannen. In die plannen staan concrete indicatoren voor het opschalen, de specifieke organisatie en werkwijze, concrete bestrijdingsmaatregelen en bijzondere afspraken met netwerkpartners.

Er zijn calamiteitenbestrijdingsplannen voor:

- Hoog buitenwater
- Zuiveringstechnische werken.
- Waterkwaliteit
- Wateroverlast
- Watertekort

2 Risicoanalyse

2.1 Omschrijving

Een risico is de kans dat een gevaar optreedt maal het effect dat een opgetreden gevaar heeft. Het waterschap is beheerder van waterstaatswerken. Dat zijn oppervlaktewateren, bergingsgebieden, waterkeringen of ondersteunende kunstwerken. Het waterschap beheert ook zuiveringstechnische werken. Voor het waterschap zijn relevante risico's alle omstandigheden die de goede staat en het functioneren van waterstaatswerken of zuiveringstechnische werken aantasten of bedreigen. Dat zijn de zogeheten water gerelateerde risico's.

Het betreft hier de water gerelateerde risico's binnen het beheergebied van Waterschap Rijn en IJssel. Het beheergebied bestaat uit Oost-Gelderland, het zuiden van Overijssel en het zuidoosten van de Veluwe. Het beheergebied is 200.000 hectare groot en er wonen ca. 600.000 inwoners

In dit gebied heeft het waterschap de volgende vier taken:

- Waterkering, het keren van rivierwater met dijken en kunstwerken;
- Watersysteem, zorgen voor voldoende water en voor schoon water;
- Waterketen, zorgen voor het zuiveren van afvalwater;
- Vaarwegbeheer, het beheren van de Oude IJssel .

Daartoe beheert het waterschap de volgende objecten:

- 144 km primaire en 40 km regionale keringen (dijken en kades), 49 km zomerkades en ca. 260 km overige kades langs watergangen;
- 4015 km watergangen, 67 poldergemalen en 830 stuwen;
- 13 zuiveringsinstallaties, 210 rioolgemalen en 436 km (pers)leiding.
- 25,5 km vaarwegen

De voor het waterschap relevante risico's hebben feitelijk betrekking op deze objecten.

2.2 Overzicht

Tabel met water gerelateerde risico's van Waterschap Rijn en IJssel

Risico	Oorzaken	Kans per jaar	Indicatie effect
falende primaire waterkering	hoge rivierafvoeren	norm 1/1250 dreigend 1/100 waakzaam 1/10	<ul style="list-style-type: none"> • overstroming van dijkringen met meerdere meters water • mogelijk honderden dodelijke slachtoffers • mogelijk miljarden euro's schade
falende regionale keringen	hoge waterstanden in regionale wateren, hoge rivierafvoeren	norm 1/100 1/1250 of niet genormeerd dreigend 1/100 waakzaam 1/10	<ul style="list-style-type: none"> • overstroming lager gelegen gebieden met meerdere decimeters water • mogelijk ernstige hinder voor bewoners • mogelijk tientallen miljoenen euro's schade
falend watersysteem	wateroverlast door extreme neerslag	normen: 1/10 gras 1/10 natuur 1/25 akkers 1/50 tuinbouw 1/100 bebouw dreigend 1/5 waakzaam 1/2	<ul style="list-style-type: none"> • overstroming meerdere lager gelegen gebieden met enkele decimeters water • mogelijk ernstige hinder voor bewoners • mogelijk tientallen miljoenen euro's schade
	wateroverlast door uitvallen gemaal of achterstallig onderhoud (maaien en baggeren)	1/25	<ul style="list-style-type: none"> • overstroming bemalingsgebied met enkele decimeters water • mogelijk hinder voor bewoners • mogelijk tonnen euro's schade
	watertekort door een langdurige periode van weinig neerslag in combinatie met extreem lage rivierwaterstanden, hoge temperaturen en een grote watervraag.	1/10 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • schade aan regionale keringen door uitdroging (laten staan indien van toepassing) • verdroging van natuurgebieden • economische schade aan landbouw door gebrek aan beregeningswater • hinder voor bewoners door vervuild oppervlaktewater
verontreiniging van oppervlaktewater	lozingen van chemicaliën, woekerende biologische agentia, nucleaire ongevallen, ongevallen met gevaarlijke stoffen, riool overstorten, vervuult bluswater	2 á 3 x per jaar	<ul style="list-style-type: none"> • doorgaans beperkte aantasting van een ecosysteem • mogelijk aantasting van hele ecosystemen • mogelijk hinderlijk voor bewoners • mogelijk schadelijk voor de volksgezondheid • mogelijk tonnen tot miljoenen euro's schade
	lozing van ongezuiverd rioolwater door een technische- of toxische verstoring in de afvalwaterketen	1 á 2 x per jaar	<ul style="list-style-type: none"> • aantasting van ecosysteem door ongezuiverd rioolwater • mogelijk hinderlijk voor bewoners, bedrijven en gemeenten • mogelijk schadelijk voor de volksgezondheid • mogelijk miljoenen euro's schade

Toelichting

- Bij genormeerde risico's ligt de kans op falen op het niveau van de norm. Daarnaast is de kans op een dreigende situatie aangegeven, die is vijf tot tien maal groter. Tot slot is ook de kans op situaties aangegeven die om extra waakzaamheid vragen, de kans daarop is ook weer vijf tot tien maal groter.
- Bij niet genormeerde risico's is een schatting van de kans van optreden gegeven. Die schatting is gebaseerd op de ervaringen met calamiteiten van de afgelopen jaren.
- Bij de effecten is een indicatie van denkbare effecten omschreven met de gevolgen in het effectgebied, slachtoffers en financiële schade.

2.3 Overige risico's

Naast de water gerelateerde risico's, heeft Waterschap Rijn en IJssel ook van doen met risico's op het gebied van bedrijfsvoering risico's zoals pandemie, uitval nutsvoorzieningen, uitval ICT en terrorisme r. Omdat dergelijke risico's de normale bedrijfsvoering aantasten, kunnen ze als keteneffect een water gerelateerd risico tot gevolg hebben. Zo kan, bijvoorbeeld, uitval van elektriciteit tot wateroverlast leiden als daarbij gemalen stil vallen. Voor deze overige risico's heeft het waterschap een integraal continuïteitsplan Waterschap Rijn en IJssel (uitval informatie- en communicatietechnologie, uitval stroom, tekort aan medewerkers)

3 Opschaling en fasering

3.1 Uitgangspunten voor opschaling

Calamiteiten verschillen in aard en omvang. De organisatie die de calamiteiten bestrijdt, past zich daarop aan. Dit gebeurt gefaseerd en heet opschaling. Bij opschaling verandert het aantal en type ingezette teams of rollen en wijzigt de aansturing. Hiervoor hanteert Waterschap Rijn en IJssel de landelijk afgesproken uniforme fasering voor waterbeheerders. De fasen heten coördinatiefasen en zijn gebaseerd op de behoefte aan coördinatie. De coördinatiebehoefte is afhankelijk van vier criteria:

1. Het dreigingsniveau, de impact van de calamiteit bij de bron en in het effectgebied;
2. De bestuurlijke betrokkenheid, voor afstemming met partners en de bijzondere bevoegdheden;
3. De financiële gevolgen, de geschatte kosten van de ontstane schade en voor de bestrijding;
4. De crisiscommunicatie en media aandacht, om burgers te informeren en voor vragen van media.

Tabel met coördinatiefasen en opschalingscriteria

Fase	Actieve teams en rollen	Dreigingsniveau	Bestuurlijke betrokkenheid	Indicatie van de schade	Crisiscommunicatie en media
geen	veld	incident af te handelen binnen de dagelijkse routine	geen	geen of geringe schade	geen
1	veld WAT liaison COPI	calamiteit met beperkte impact op de omgeving	geen	schade tot € 0,1 miljoen	intern en eventueel extern communiceren
2	veld WAT WOT liaison COPI liaison ROT	calamiteit met grote impact op de omgeving	wordt geïnformeerd over de calamiteit	schade tot € 1 miljoen	intern en extern communiceren
3	veld WAT WOT WBT liaison COPI liaison ROT liaison GBT	calamiteit met zeer grote impact en bedreigend voor mens en milieu	lokale bestuurlijke coördinatie	schade tot € 10 miljoen	intern communiceren en externe communicatie lokaal afstemmen
4	veld WAT WOT WBT liaisons COPI liaisons ROT liaisons RBT	calamiteit met bedreiging voor openbare orde en veiligheid	regionale bestuurlijke coördinatie	schade meer dan € 10 miljoen	intern communiceren en externe communicatie regionaal afstemmen

Afkortingen staan uitgelegd in paragraaf 4.2 en 4.3

In de calamiteitenbestrijdingsplannen staan indicatoren voor het dreigingsniveau van de verschillende coördinatiefasen. Die indicatoren zijn richtinggevend maar niet bepalend voor het opschalingsniveau. Daarvoor wegen de andere criteria, zoals hierboven genoemd, voor de coördinatiebehoefte ook mee.

3.2 Organisatie van melding, alarmering en opschaling

Iedere calamiteit begint met een melding van een incident, een storing of een waarschuwing. Binnen kantoor tijd komen deze meldingen binnen bij de betreffende unit. Buiten kantoor tijd komen de meldingen binnen bij de eerstelijns wachtdienstmedewerker van Waterschap Rijn en IJssel. Het betreft de volgende soorten meldingen:

- Waarschuwingen voor extreme neerslag van Meteo Consult (zie procedure Weeralarm);
- Waarschuwingen voor hoge rivierwaterstanden van Rijkswaterstaat;
- Storingen van de technische installaties;
- Signaleringen van te hoge of te lage waterstanden in het watersysteem;
- Klachten en meldingen over waterkwaliteit of waterkwantiteit van burgers of andere partijen;
- Meldingen van de meldkamers van veiligheidsregio's over incidenten en rampen waarbij het waterschap betrokken is.

De behandelend medewerker van het waterschap verifieert de melding. Indien de situatie niet binnen de dagelijkse routine is af te handelen, informeert deze medewerker binnen kantoor tijd de betreffende unitmanager over de situatie. Buiten kantoor tijd overleggen de behandelaar en de eerstelijns wachtdienstmedewerker over opschaling en informeert de eerstelijns wachtdienstmedewerker het hoofd ACW (Actiecentrum Waterschap) Op dat moment wijkt het waterschap af van de normale bedrijfsvoering en treedt de calamiteitenorganisatie in werking. De hoofden van de te activeren teams roepen de teamleden op. Dit heet organisatorisch opschalen. Daarnaast vindt ook informatieve opschaling plaats. Daarbij informeert het hoofd van het hoogst geactiveerde team de hoofden van teams die pas in de volgende fase actief worden, zodat die op de hoogte zijn van de situatie en bij verdere opschaling snel actief kunnen worden.

De volledige procedure voor melding en opschaling staat in de procedure servicemeldingen en de instructie registreren en behandelen servicemeldingen of in de procedure coördinatie calamiteiten Waterschap Rijn en IJssel

3.3 De relatie met de GRIP fasering

De veiligheidsregio's hanteren voor hun opschaling en fasering de Gestructureerde Regionale Incidenten Procedure (GRIP). Die is ook gebaseerd op de coördinatiebehoefte en kent zes fasen. De coördinatiefasen van de waterbeheerders sluiten daar deels op aan, maar de beide faseringen zijn niet één op één aan elkaar gekoppeld. Het kan dus gebeuren, dat bij eenzelfde calamiteit het waterschap in een andere fase zit dan de veiligheidsregio omdat de coördinatiebehoefte verschillen.

Tabel relatie GRIP en coördinatiefasen

GRIP of coördinatiefase	Actieve teams en rollen bij waterschap	Actieve teams bij veiligheidsregio	Algemene omschrijving
normale bedrijfsvoering	veld	veldeenheden en motorkapoverleg	Afhandelen van incidenten binnen de dagelijkse routine
1	veld WAT met liaison COPI	veldeenheden COPI	Bronbestrijding. Incident van beperkte afmetingen. Afstemming tussen de verschillende disciplines nodig
2	veld WAT met liaison COPI WOT met liaison ROT	Veldeenheden COPI ROT	Bron- en effectbestrijding. Incident met duidelijke uitstraling naar de omgeving.
3	veld WAT met liaison COPI WOT met liaison ROT WBT met liaison GBT	veldeenheden COPI ROT GBT	Bedreiging van het welzijn van (grote groepen van) de bevolking binnen één gemeente.
4	veld WAT met liaisons COPI WOT met liaisons ROT WBT met liaisons RBT	veldeenheden COPI ROT RBT	Gemeentegrensoverschrijdend en/of dreiging van uitbreiding en/of mogelijk schaarste aan primaire levensbehoeften of andere zaken.
5	veld WAT met liaisons COPI WOT met liaisons ROT WBT met liaisons RBT	veldeenheden COPI ROT RBT	GRIP 4, meerdere regio's
Grip Rijk	veld WAT met liaisons COPI WOT met liaisons ROT WBT met liaisons RBT	veldeenheden COPI ROT RBT	Behoeft aan sturing door het Rijk in situaties waarin de nationale veiligheid in het geding is of kan zijn.

3.4 Afschalen en nafase

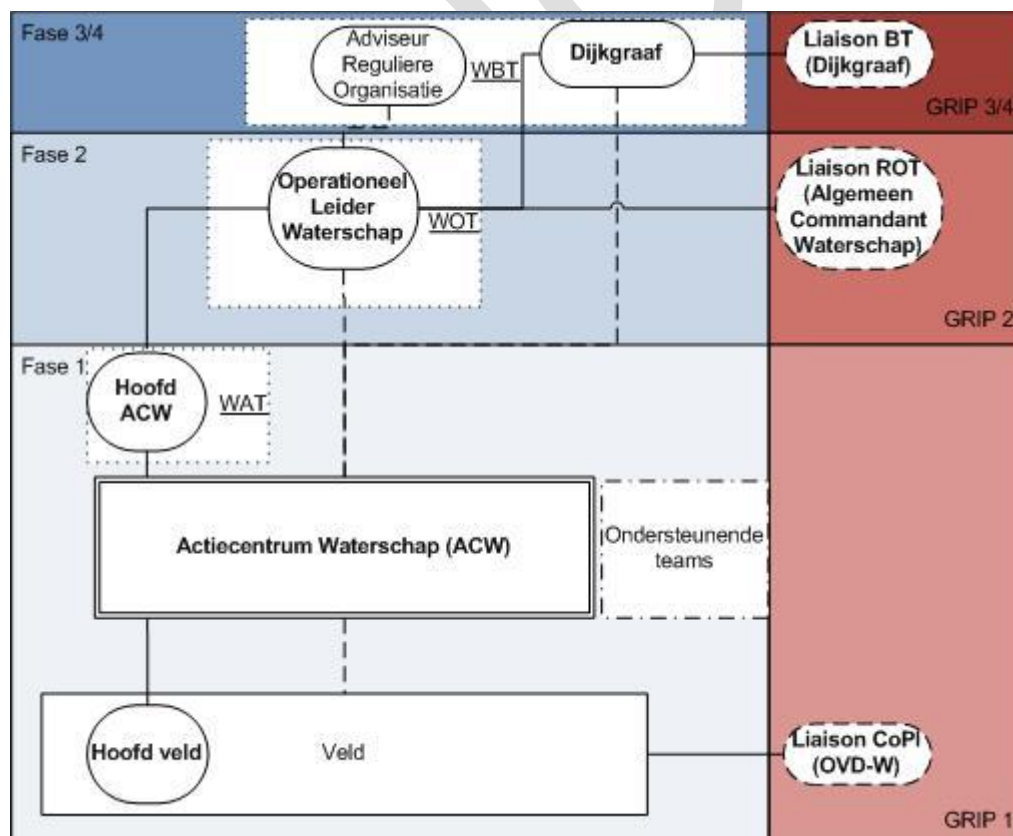
Nadat een calamiteit is bestreden, schaaft de calamiteitenorganisatie af. Het is mogelijk om naar een lagere coördinatiefase af te schalen. Het hoofd van het hoogste geactiveerde team beslist daartoe. Het waterschap keert terug naar de normale bedrijfsvoering. Om de calamiteit af te ronden, voert het waterschap de volgende vier activiteiten uit:

- Het herstel van de schade aan de waterstaatswerken;
- De persoonlijke nazorg voor medewerkers die zijn blootgesteld aan schokkende gebeurtenissen. De unit P&O verzorgt traumaopvang voor deze medewerkers. De adviseur Arbo van het waterschap is het aanspreekpunt hiervoor;
- Het evalueren van het optreden van de calamiteitenorganisatie. De coördinator calamiteitzorg of andere, door het college van D&H te benoemen, functionarissen stelt een evaluatierapportage op met leerpunten voor de calamiteitenorganisatie;
- Juridisch afhandelen van de calamiteit door juristen van het waterschap. Dit omvat het bepalen van de schuldvraag, het verhalen van de schade, het behandelen van schadeclaims, het voeren van bestuursrechtelijke en strafrechtelijke procedures.

4 Calamiteitenorganisatie en werkwijze

4.1 Opbouw en taakverdeling

De calamiteitenorganisatie is het deel van de organisatie dat in actie komt wanneer sprake is van een (dreigende) calamiteit. Wanneer geen sprake is van een calamiteit staat de calamiteitenorganisatie in slaapstand. De calamiteitenorganisatie van het waterschap bestaat uit drie teams en diverse rollen. Elk team en elke rol heeft eigen taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. De activiteiten gebeuren vanuit het Actiecentrum Waterschap (ACW). Hieronder wordt de calamiteitenorganisatie schematisch weergegeven.

Figuur 1. hoofdstructuur van de calamiteitenorganisatie

De *bestrijdingsmedewerkers* van het waterschap zorgen voor de daadwerkelijke uitvoering van bestrijdingswerkzaamheden in het veld. De medewerkers worden aangestuurd door een hoofd veld. Wanneer er een COPI is, dan wordt het waterschap daarin vertegenwoordigd door een Liaison COPI (Handhaver of toezichthouder unit V&H)

Het ACW is de fysieke ruimte waar beeldvorming, scenario ontwikkeling, coördinatie en besluitvorming plaatsvindt. Daarbij worden drie niveaus onderscheiden t.w. operationeel, tactisch en strategisch. De kernbezetting van het ACW wordt gevormd door het *Waterschap Actieteam (WAT)*. Dit team is verantwoordelijk voor de bronbestrijding. Het WAT ontwikkelt scenario's, bepaalt de concrete bestrijdingsmaatregelen en coördineert de inzet van mensen en middelen in het veld. Het hoofd ACW is tevens hoofd WAT.

Het *Waterschap Operationeel Team (WOT)* is verantwoordelijk voor de bron- en de effectbestrijding van calamiteiten. Op basis van beschikbare informatie, scenario's en middelen stippelt het WOT een bestrijdingstactiek uit, hierbij rekening houdend met alle mogelijke effecten. Het WOT vormt de schakel tussen het Waterschap Beleid team (WBT) en het WAT en onderhoudt het contact met de buitenwereld. Veel activiteiten van het WOT worden verricht vanuit het ACW. Het WOT kan ervoor kiezen om gezamenlijk met het WAT te vergaderen.

Het *WBT* is eindverantwoordelijk voor het optreden van de calamiteitenorganisatie. Het WBT houdt zich bezig met de beleidsmatige aspecten van de calamiteitenbestrijding en bepaalt daarmee de strategie van het optreden van het waterschap. Het WBT is tevens verantwoordelijk voor de (inter)regionale bestuurlijke afstemming en coördinatie met waterbeheerders en andere overheidsorganisaties. Veel activiteiten van het WBT worden verricht vanuit het ACW. Het WBT kan ervoor kiezen om gezamenlijk met het WOT te vergaderen.

De bestrijding van calamiteiten heeft altijd de hoogste prioriteit bij het waterschap. De reguliere organisatie staat dan ook volledig in dienst van de calamiteitenorganisatie. De *Ondersteuning* van Waterschap Rijn en IJssel verzorgt alle noodzakelijke ondersteuning (bijv. inhoudelijk, communicatie, facilitair, ICT, juridisch, arbo en milieu, etc.) aan de calamiteitenorganisatie. De ondersteuning wordt georganiseerd vanuit de reguliere organisatie. Op die manier hoeven geen ingewikkelde organisatiestructuren opgetuigd te worden. Elke discipline heeft een aanspreekpunt voor de calamiteitenorganisatie.

4.2 Teams, rollen en taken

De bemensing van het ACW en de teams kan wisselen en is afhankelijk van de aard en omvang van de calamiteit.

Voor een uitgebreide beschrijving wordt verwezen naar de bijlage 'overzicht rolprofielen'.

De basisbezetting van de verschillende teams is echter als volgt:

Het veld
Hoofd veld Veldmedewerker

Waterschap Actieteam (WAT)
Hoofd ACW Verslaglegger Informatie coördinator Adviseur(s)

Waterschap Operationeel Team (WOT)
Waterschap Operationeel leider (WOL) Hoofd ACW Verslaglegger Informatie coördinator Adviseur(s)

Waterschap Beleidsteam (WBT)
Dijkgraaf
Adviseur reguliere organisatie
Waterschap Operationeel Leider (WOL)
Verslaglegger
Informatiecoördinator
Adviseur(s)

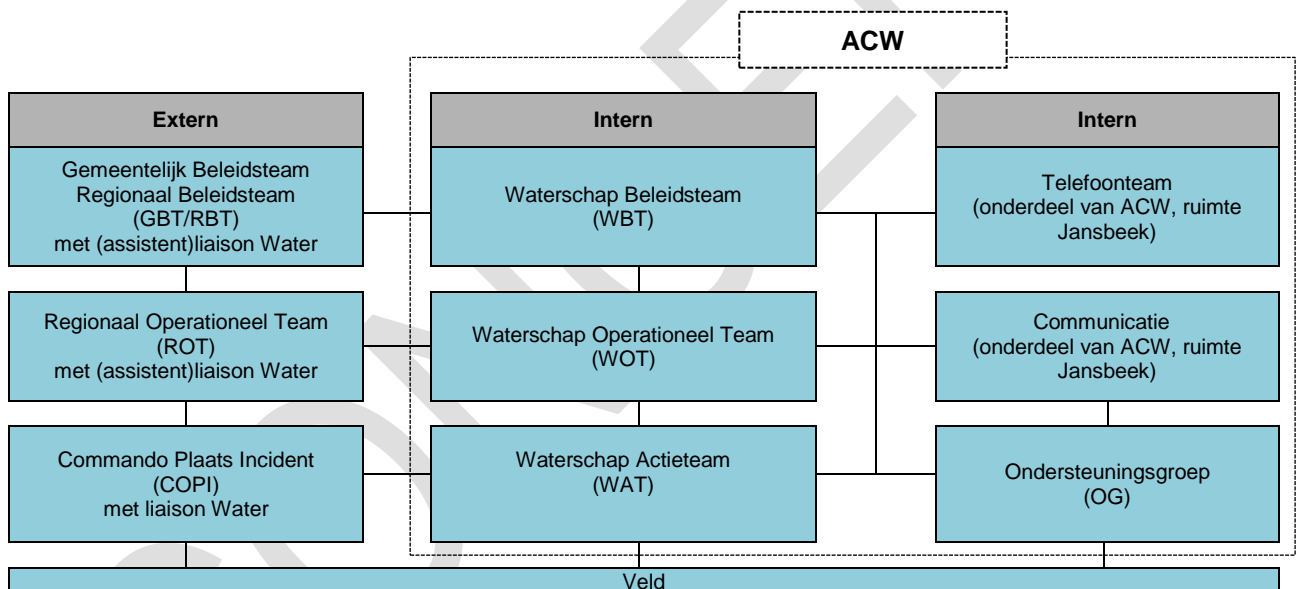
Vertegenwoordigers bij netwerkpartners
Liaisons (COPI, ROT en WBT)
Liaison ondersteuners

Naast deze uitvoerende en beslissingsbevoegde rollen en teams, kent de calamiteitenorganisatie ondersteunende teams namelijk een Telefoonteam, Crisiscommunicatie en de Ondersteuningsgroep FZ en ICT. Deze ondersteunende teams werken vanuit het ACW.

De verdere invulling van de teams is vastgelegd in de betreffende calamiteitenbestrijdingsplannen. De namen van functionarissen en de bereikbaarheidsgegevens zijn vermeld in het supplement 01

4.3 Schema van de calamiteitenorganisatie

In onderstaand schema is de relatie tussen de verschillende teams en rollen weergegeven.

4.4 Werkwijze van het veld en de teams

Medewerkers in het veld draaien bij langdurige calamiteiten diensten van maximaal 12 uur. De medewerkers blijven tijdens een calamiteit bevoegd om alle werkzaamheden uit te voeren, die ze onder normale omstandigheden ook uitvoeren. De bestrijdingsmedewerkers worden aangestuurd door een hoofd Veld (HV). Het HV rapporteert rechtstreeks aan het hoofd ACW dan wel haar of zijn plaatsvervanger. Afhankelijk van de aard en omvang van de calamiteit kunnen er meerdere HV's actief zijn op verschillende locaties.

In het ACW wordt de informatie gebundeld, beoordeeld en worden er concrete bestrijdingsmaatregelen uitgezet. Zo nodig vergadert het WAT en worden besluiten genomen. Het WOT kan zich in het ACW op de hoogte brengen en houden van de situatie. Het WOT beoordeelt op basis van de (verwachte) effecten of het noodzakelijk is de aanpak van de bestrijding aan te passen en of een andere tactiek moet worden gevolgd. Zodra hierbij bestuurlijke knelpunten aan het licht komen, legt het WOT deze voor aan het WBT en geeft daarbij een advies over de te nemen beslissingen.

Op basis van de verkregen informatie en het advies vanuit het WOT, neemt het WBT het besluit of aanpassing van de strategie nodig is. Het WOT zet de door het WBT geformuleerde besluiten

(strategie) om in een tactiek voor de bestrijding. Op basis van de tactiek wordt vanuit het WAT, in het ACW de uitvoering in het veld gecoördineerd.

De teams WAT, WOT en WBT vergaderen volgens de BOB structuur. BOB betekent beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming. Een team vormt zich een beeld over de calamiteit op basis van de feiten en genomen maatregelen. Een team vormt zich een oordeel over de situatie door knelpunten en mogelijke oplossingen te benoemen. De besluitvorming voert een team uit door actiepunten voor zichzelf te formuleren en beslispunten voor hogere teams. Het onderdeel beeldvorming gebeurt doorlopend in het ACW. Leden van het WOT en WBT vormen zich, ter voorbereiding op een vergadering, een beeld van de situatie in het ACW en beperken zich tijdens de vergaderingen tot oordeelsvorming en besluitvorming.

De teams hebben een vaste samenstelling, maar de hoofden van de teams kunnen andere medewerkers, bestuurders of partners aan het team toevoegen. De teams WAT, WOT, WBT, en (indien aanwezig) OG en AC werken vanuit het ACW in het kantoor in Doetinchem. Daar zijn faciliteiten voor het verwerken van informatie en het vergaderen. Verder zijn daar verbindingsmiddelen aanwezig voor de communicatie met het veld en met netwerkpartners.

Informatievoorziening

De informatievoorziening is een randvoorwaardelijk onderdeel van crisisbeheersing. Hoe beter de informatievoorziening is georganiseerd, hoe sneller de beeld-, oordeel- en besluitvorming plaats kan vinden. Voor afstemming tussen de calamiteitenteams binnen Waterschap Rijn en IJssel, wordt gebruik gemaakt van een waterbeeld, waarin procesafspraken, beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming worden vastgelegd. Voor de externe afstemming wordt op basis van het waterbeeld een situatiebeeld opgesteld. Het situatiebeeld wordt naar de betrokken netwerkpartners gestuurd. Om de informatievoorziening binnen de crisisbeheersing te verbeteren is het netcentrisch werken geïntroduceerd. De netcentrische werkwijze beoogt het continu, (de)centraal beschikbaar stellen van informatie voor alle betrokkenen in de crisisbeheersing. Het waterschap sluit aan op de netcentrische werkwijze van de veiligheidsregio's.

Crisiscommunicatie

Via de interne communicatielijnen (o.a. SharePoint) informeert de calamiteitenorganisatie de niet betrokken medewerkers en bestuursleden ook over de calamiteit. Burgers en media worden via externe communicatiekanalen (o.a. internet, sociale media, persberichten) geïnformeerd. De communicatie heeft naast het vermelden van feiten vooral tot doel de impact van de calamiteit te duiden en handelingsperspectieven te bieden. Het hoogst geactiveerde calamiteitenteam is eindverantwoordelijk voor de crisiscommunicatie.

Bij externe communicatie zal waar nodig afstemming plaatsvinden met betrokken netwerkpartners. Als de regionale crisisorganisatie is opgeschaald, verzorgt de veiligheidsregio de crisiscommunicatie. Het waterschap levert hierbij desgewenst een inhoudelijke bijdrage en stemt de eigen crisiscommunicatie hierop af. Een uitgebreide beschrijving van de crisiscommunicatie is uitgewerkt in het crisiscommunicatieplan.

5 Bijzondere bevoegdheden

Onderstaand worden de bijzondere bevoegdheden behandeld die het waterschap en externe partijen hebben ten tijde van calamiteiten.

5.1. Intern

Bij het bestrijden van calamiteiten kan het noodzakelijk zijn om maatregelen te nemen die in strijd zijn met geldende wet- en regelgeving. Om besluiten daartoe mogelijk te maken, beschikt het waterschap over de volgende bijzondere bevoegdheden:

- Artikel 5.30 van de Waterwet geeft het dagelijks bestuur van het waterschap de bevoegdheid om bij onmiddellijk en ernstig gevaar voor een waterstaatswerk de nodige maatregelen te treffen. Als de tijd ontbreekt om het dagelijks bestuur bijeen te roepen, oefent de watergraaf deze bevoegdheid uit. De maatregelen mogen niet in strijd zijn met de Grondwet of internationaal-rechtelijke verplichtingen. Het waterschap meldt het gebruik van deze bevoegdheid direct bij Gedeputeerde Staten. Het waterschap vergoedt de schade die hierdoor ontstaat. Het waterschap is verplicht om het optreden te evalueren;

- Artikel 2.1.13 van de Sectorale Arbeidsvoorwaarden Waterschapspersoneel (SAW) geeft het dagelijks bestuur van het waterschap de bevoegdheid om ieder personeelslid in te zetten bij het bestrijden van calamiteiten.
- Artikel 3.2. van de Keur van Waterschap Rijn en IJssel geeft het bestuur van het waterschap de mogelijkheid om in geval van (dreigende) calamiteiten een verbod op te leggen voor:
  - het afvoeren naar of aanvoeren uit oppervlaktewaterlichamen;
  - het water brengen in of onttrekken aan oppervlaktewaterlichamen;
  - het onttrekken van grondwater of het infiltreren van water.Het verbod blijft van kracht zolang het bestuur dit noodzakelijk acht.

5.2. Extern

Enkele netwerkpartners van het waterschap beschikken over bijzondere bevoegdheden om in crisissituaties bevelen en opdrachten aan het waterschap te geven. Het waterschap dient die bevelen en opdrachten uit te voeren. Het betreft de volgende bevoegdheden:

- Artikel 5 van de Wet Veiligheidsregio's bepaalt dat de burgemeester het opperbevel heeft bij een ramp of ernstige vrees voor het ontstaan ervan.
- Artikel 39 van de Wet Veiligheidsregio's bepaalt dat bij rampen van meer dan plaatselijke betekenis, het opperbevel en een aantal bevoegdheden overgaat naar de voorzitter van de veiligheidsregio. Wanneer vanuit het Regionaal Beleidsteam (RBT) aan het bestuur van het waterschap een aanwijzing wordt gegeven, is het bestuur verplicht rekening te houden met deze aanwijzing bij zijn optreden op grond van de aan hem toegekende bevoegdheden, dus ook bij de instructies die hij geeft aan de voor de crisisbeheersing onder zijn gezag staande personen.
- Artikel 5.31 van de Waterwet geeft Gedeputeerde Staten en de minister van Infrastructuur en Milieu de bevoegdheid om aan het bestuur van het waterschap een opdracht te geven indien het waterschap ten onrechte niet of niet voldoende optreedt bij gevaar.

6 Netwerk

6.1 Algemene en functionele keten

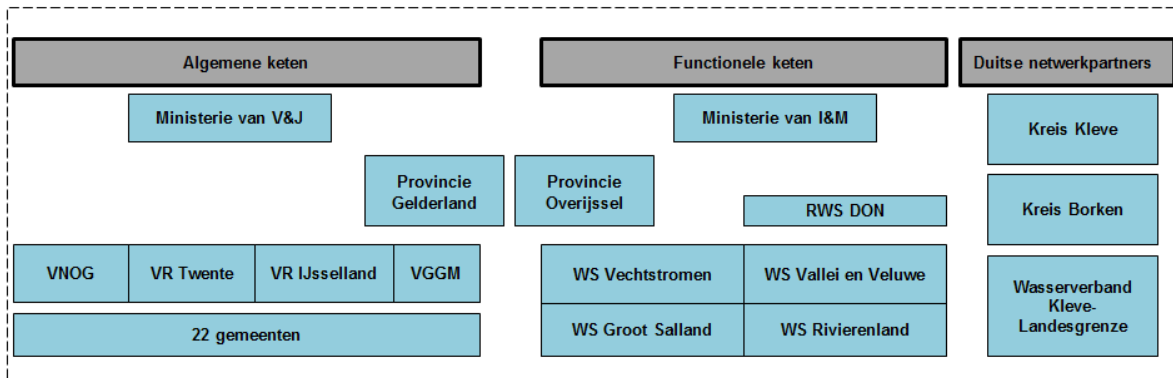
Bij het bestrijden van calamiteiten is het informeren van, afstemming en samenwerking met netwerkpartners onontbeerlijk. Dit gebeurt op uitvoerend, tactisch en strategisch niveau.

De netwerkpartners omvatten overheden, instanties en ondernemingen die bij de bestrijding betrokken zijn. Instanties en ondernemingen voeren in opdracht van Waterschap Rijn en IJssel activiteiten uit bij het bestrijden van calamiteiten. Andere overheden hebben bij calamiteiten eigen taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Daarom is een zorgvuldige afstemming en samenwerking met die andere overheden noodzakelijk voor een adequate calamiteitenbestrijding.

Het waterschap heeft, in relatie tot andere overheden, met de algemene keten en de functionele keten van doen. Daarnaast heeft het waterschap contacten met een aantal Duitse instanties. Binnen de algemene keten zijn de veiligheidsregio's de belangrijkste partner. Overheden binnen de algemene keten zijn verantwoordelijk voor openbare orde en veiligheid. Afstemming en samenwerking ermee is noodzakelijk zodra een calamiteit gevolgen voor de openbare orde en veiligheid heeft.

Met de waterbeheerders binnen de functionele keten waterbeheer volstaat in de meeste gevallen het informeren over een calamiteit. Maar als de waterstaatswerken van verschillende waterbeheerders met elkaar verbonden zijn, is afstemming en samenwerking bij calamiteitenbestrijding noodzakelijk.

In onderstaand schema zijn de belangrijkste netwerkpartners weergegeven.

6.2 De liaisons in de veiligheidsregio's

In convenanten met de veiligheidsregio's waarmee Waterschap Rijn en IJssel van doen heeft zijn afspraken gemaakt over de deelname van waterschap functionarissen (liaisons) aan regionale crisisteam. Voor alle veiligheidsregio's geldt dat het waterschap in geval van water gerelateerde crisis op alle GRIP niveaus wordt uitgenodigd om deel te nemen aan de regionale crisisteam.

Aan liaisons worden specifieke eisen gesteld. Onder andere op gebied van mandaat en competenties. Om te voorkomen dat liaisons onbevoegd of onbekwaam zijn, heeft het waterschap duidelijke afspraken gemaakt over taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

De competenties zijn vastgelegd in rolprofielen die door de midden Nederlandse waterschappen gezamenlijk zijn uitgewerkt. Goede voorbereiding van de liaisons wordt verkregen door hen deel te laten nemen aan op maat gesneden OTO (Opleiding, Training en Oefeningen) activiteiten.

De volgende liaisons zijn te onderscheiden:

- Liaison COPI:
- Liaison ROT:
- Liaison GBT:
- Liaison RBT:

Verder geldt voor de inzet van liaisons het volgende:

- Afstemming tussen de liaisons en het waterschap verloopt via de informatie coördinatoren (Ico's). Deze informatie is geverifieerd in het ACW. Informatie, in woord en beeld, wordt zoveel mogelijk digitaal uitgewisseld.
- Als ruggespraak met het waterschap niet mogelijk is zijn de liaisons van Waterschap Rijn en IJssel bevoegd om op hun niveau besluiten te nemen in naam van het waterschap;
- Bestuurlijke en ambtelijke liaisons worden desgewenst bijgestaan door een ondersteuner. De ondersteuner ondersteunt bij het uitwisselen van informatie tussen de veiligheidsregio en het waterschap en met de liaisons in andere teams. Daarnaast is de ondersteuner adviseur van de liaison en helpt hij desgewenst bij het duiden van informatie;
- Bestuurlijke en ambtelijke liaisons kunnen tijdelijk of permanent zitting nemen in een ROT, GBT of RBT. Bij acute crises is een permanente vertegenwoordiging noodzakelijk, bij andere dreigingen volstaat een tijdelijke vertegenwoordiging.
- De liaison CoPI en (indien aanwezig, de ondersteuner in ROT, GBT of RBT) is (zijn) permanent aanwezig in de regionale crisisteam.
- Bij een tijdelijke vertegenwoordiging is het mogelijk dat de voorzitters van het WOT en WBT zelf optreden als liaisons in de regionale crisisteam, zolang de interne crisisbeheersing dit toelaat.

Het kan voorkomen dat meerdere waterschappen betrokken zijn bij de bestrijding van een water gerelateerde crisis. In dat geval stemmen de liaisons hun inbreng van tevoren op elkaar af. Tevens kunnen de liaisons, afhankelijk van de aard en omvang van de crisis, besluiten om elkaar te vertegenwoordigen in de regionale crisisteam. De waterschappen nemen hierbij niet de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van elkaar over.

6.3 Informeren, waarschuwen en alarmeren

Bij opschaling van de crisisorganisatie van Waterschap Rijn en IJssel worden de veiligheidsregio's waarbinnen de calamiteit plaatsvindt standaard geïnformeerd via de meldkamer. Afhankelijk van de aard en omvang van de calamiteit worden de betrokken gemeenten, waterschappen en netwerkpartners geïnformeerd.

Wanneer een calamiteit (mogelijke) gevolgen heeft voor de openbare orde en veiligheid worden de betrokken veiligheidsregio's per direct telefonisch gealarmeerd via de sleutelfunctionarissen. Zo zal het hoofd ACW rechtstreeks contact opnemen met de dienstdoende leider COPI en de operationeel leider van Waterschap Rijn en IJssel met de dienstdoende operationeel leider van de veiligheidsregio. Het contact wordt zo nodig tot stand gebracht via de meldkamers.

Bij opschaling van het waterschap naar coördinatiefase 3 worden de burgemeesters van de gemeenten waarbinnen een calamiteit zich voordoet geïnformeerd door de dijkgraaf van het waterschap.

7 Borging

7.1 Visie en doelstellingen

Samen met 4 andere Midden Nederlandse waterschappen heeft Waterschap Rijn en IJssel het beleid op het gebied van crisisbeheersing vastgelegd in het beleidsplan 'Deining en Doorbraak'.

De beleidsvoornemens zijn door vertaald in het meerjarenplan '*Waterschap Rijn en IJssel op weg van Calamiteitenbestrijding naar Crisisbeheersing*', Dit meerjarenplan geeft inzicht in de ontwikkelingen en de ambitie van Waterschap Rijn en IJssel op het gebied van crisisbeheersing in de periode 2015 tot en met 2017. Het meerjarenplan sluit aan op de 'Watervisie 2030'.

In de 'Watervisie 2030' is beschreven hoe Waterschap Rijn en IJssel de komende jaren passende antwoorden willen geven op veranderingen. Dit is ook van toepassing op crisisbeheersing. In de watervisie wordt een aantal ontwikkelingen uitvoerig beschreven.

Uitgangspunt is dat de crisisorganisatie slagvaardig optreedt bij calamiteiten.

Belangrijke speerpunten uit het meerjarenprogramma zijn:

- Samen met andere waterschappen werken aan uniformering van de crisisorganisatie.
- Verder inrichten en opleiden van een professionele, veerkrachtige crisisorganisatie.
- Jaarlijkse actualisatie van het calamiteitenplan en de supplementen
- Jaarlijkse actualisatie van de bestrijdingsplannen door de proces verantwoordelijke units.
- Door opleiding verder bekwamen van de oefenstaf van organisatoren, oefenleiders en waarnemers/ evaluatoren.
- Deelnemen aan OTO activiteiten van de Veiligheidsregio's en het actief participeren in de organisatie van onderdelen van deze activiteiten.
- Leden van de crisisorganisatie door opleiden, trainen en oefenen bekwamen in het netcentrisch werken.
- Op basis van afgesloten convenanten samenwerken met de veiligheidsregio's.
- Het verbeteren van risico en crisiscommunicatie.

7.2 Het zorgsysteem voor crisisbeheersing

Crisisbeheersing is geen op zichzelf staande zaak, maar een integraal onderdeel van de reguliere taken en werkzaamheden. Waterschap Rijn en IJssel maakt gebruik van een crisiszorgsysteem om de voorbereiding op crises integraal te borgen in de reguliere organisatie. Het zorgsysteem voor crisisbeheersing bestaat uit:

1. Het vastleggen van de manier van werken in documenten;
2. Het opleiden, trainen en oefenen van de leden van de crisisorganisatie;
3. Het afstemmen en samenwerken met de netwerkpartners;
4. Het verankeren van de crisiszorg in de reguliere organisatie.

Ad 1. De documenten zijn er op vier niveaus;

- Beleidsmatige plannen met uitgangspunten en hoofdlijnen, zoals dit calamiteitenplan;

- Uitvoerende plannen met aanpak en organisatie voor specifieke calamiteiten, zoals calamiteitenbestrijdingsplannen, draaiboeken en bedrijfscontinuïteitsplannen;
- Werkdocumenten (procedures, instructies) met aanwijzingen over de manier van werken;
- Gegevens over calamiteitenbestrijding, zoals bereikbaarheidsgegevens en noodmaterialen.

Ad 2. De opleidingen en trainingen voor het bijbrengen van kennis en vaardigheden omvatten:

- Algemene opleidingen over crisisbeheersing en rampenbestrijding;
- Specifieke opleidingen en trainingen over bepaalde aspecten van de crisisbeheersing;
- Bijeenkomsten voor bepaalde rollen om kennis en ervaringen te delen.

Ad 3. De belangrijkste netwerkpartners zijn de 4 veiligheidsregio's. Bij 1 veiligheidsregio is Waterschap Rijn en IJssel zelf deelnemer aan overleg op bestuurlijk, directie en uitvoerend niveau. Bij de overige 3 veiligheidsregio's wordt Waterschap Rijn en IJssel vertegenwoordigd door een ander waterschap. De samenwerking met de veiligheidsregio's omvat:

- Multidisciplinaire planvorming;
- Multidisciplinaire opleidingen en oefeningen;
- Multidisciplinaire evaluaties van oefeningen en calamiteiten.

Waterschap Rijn en IJssel werkt samen met de volgende andere waterbeheerders bij calamiteitszorg:

- Vier andere waterschappen in het Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden Nederland, door het organiseren van opleidingen, trainingen en teamoefeningen, het afstemmen van de plannen en het uitvoeren van gezamenlijk beleid op het gebied van crisisbeheersing;
- In Rijn Oost (Waterschap Groot Salland, Waterschap Reest en Wieden, Waterschap Rijn en IJssel, Waterschap Vechtstromen, Waterschap Zuiderzeeland) door onderlinge afstemming van beleid en plannen
- Meerdere diensten van Rijkswaterstaat op incidentele of projectmatige basis.

Ad 4. De calamiteitszorg is verankerd in de organisatie d.m.v. de werkgroep calamiteitszorg

De coördinatoren calamiteitszorg coördineren de activiteiten voor calamiteitszorg. Deze coördinatoren zijn hiërarchisch geplaatst in de unit Vergunningverlening en Handhaving. De bestuurlijke verankering, besluitvorming en budgetbewaking loopt via de normale lijn van respectievelijk unit V&H, Managementteams Planvorming of Uitvoering, Directieteam, college van D&H en het AB.

7.3 Borging

Om de beheersing en verbetering van de calamiteitszorg en calamiteitenbestrijding te borgen, gebruikt het waterschap onderstaande twee Plan-Do-Check-Act cirkels. Dit is vastgelegd in de procedure 'Beheren calamiteitszorgsysteem'

Calamiteitszorg

Plan →	Do ↓
<ul style="list-style-type: none"> • het vastleggen van voorgenomen activiteiten op het gebied van de plannen, het opleiden, trainen en oefenen en de samenwerking met netwerkpartners in het jaarplan CZS, gebaseerd op het beleidsplan, het meerjarenprogramma, het jaarverslag CZS en nieuwe ontwikkelingen 	<ul style="list-style-type: none"> • de uitvoering van de activiteiten door de coördinatoren calamiteitszorg, zoals het opstellen en actualiseren van plannen, het organiseren van opleidingen, trainingen en oefeningen, het afstemmen met netwerkpartners
↑ Act	← Check
<ul style="list-style-type: none"> • de activiteiten bijsturen op basis van knelpunten die de leden van de werkgroep calamiteitszorg signaleren • nieuwe ontwikkelingen en aanbevelingen uit het jaarverslag of evaluaties vertalen in activiteiten voor het nieuwe jaarplan 	<ul style="list-style-type: none"> • de voortgang en bereikte resultaten bewaken in bijeenkomsten van de werkgroep calamiteitszorg • het opstellen van een jaarverslag CZS met een toetsing van het uitgevoerde jaarplan en aanbevelingen voor geconstateerde knelpunten

Calamiteitenbestrijding

Plan →	Do ↓
<ul style="list-style-type: none"> • het vastleggen van de manier van werken van de calamiteitsorganisatie in het calamiteitenplan, de 	<ul style="list-style-type: none"> • het bestrijden van calamiteiten en het houden van oefeningen waarbij de calamiteitsorganisatie uitvoering

calamiteitenbestrijdingsplannen en de werkdocumenten <ul style="list-style-type: none"> • het opleiden en trainen om de leden van de calamiteitenorganisatie de benodigde kennis en vaardigheden bij te brengen 	geeft de manier van werken die in de plannen is beschreven
↑ Act	← Check
<ul style="list-style-type: none"> • het bijstellen van het calamiteitenplan, calamiteitenbestrijdingsplannen of werkdocumenten op basis van de verbeterpunten • het opzetten van aanvullende opleidingen en trainingen voor leden van de calamiteitenorganisatie op basis van de verbeterpunten 	<ul style="list-style-type: none"> • het evalueren van calamiteiten en van oefeningen door b.v. coördinatoren calamiteitszorg om na te gaan of het optreden van de calamiteitenorganisatie de gewenste resultaten oplevert en om verbeterpunten aan te geven • het bewaken van de verbeterpunten door de coördinator calamiteitszorg.

CONCEPT

Bijlage 1 Overzicht beheergebied Waterschap Rijn en IJssel

K:08UPO0005-001

CONCEPT

Bijlage 2   Afkortingenlijst

CoPI	Commando plaats incident
GBT	(Gemeentelijk) Beleidsteam
GRIP	Gecoördineerde regionale incidentbestrijding procedure
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
OL	Operationeel leider
OTO	Opleiden, trainen en oefenen
OVD	Officier van dienst
RBT	Regionaal beleidsteam
ROT	Regionaal operationeel team
ACW	Actie centrum Waterschap
WAT	Waterschap actieteam
WOT	Waterschap operationeel team
WBT	Waterschap beleidsteam
WOL	Waterschap operationeel leider
ICO	Informatiecoördinator
FZ	Facilitaire zaken
P&O	Personeel en organisatie
V&H	Vergunningverlening en handhaving
D&H	Dijkgraaf en heemraden
DT	Directieteam
AB	Algemeen bestuur
OG	Ondersteuningsgroep
VNOG	Veiligheidsregio Noord- en Oost- Gelderland
VGGM	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland- Midden
BOB	Beeld, oordeel, besluitvorming